

Ева Петропулу-Ляну – «Пасхальная Сказка – Пасха на острове Кифира» / Εύα Πετροπούλου-Λιανού «Πάσχα στα Κύθηρα»

Οι ετοιμασίες για το ταξίδι μας είχαν ξεκινήσει από νωρίς. Φέτος όλη η οικογένεια θα περνούσε το Πάσχα στο νησί, στα Κύθηρα. Ήταν ο τόπος καταγωγής της μητέρας που, εδώ και πολλά χρόνια, δεν είχε κατέβει να δει το πατρικό της σπίτι.

Πρώτα ήταν οι ετοιμασίες του γάμου. Ο μπαμπάς, βέρος Αθηναίος, προτίμησε έναν γάμο απλό και ένα ταξίδι του μέλιτος στη μαγευτική Γαλλία. Μετά ήρθαμε εμείς, τα δίδυμα. Δυο αγόρια ξανθά, με χαμογελαστά προσωπάκια και ανυπόμονα να μεγαλώσουν, έτσι η μητέρα μου μ' εκείνα και τα άλλα, δεν επέστρεψε στο πατρικό της.

Βέβαια είχε χάσει τους γονείς της σε μικρή ηλικία, τη μεγάλωσε μια μακρινή θεία. Η θεία Άννα, που από μικρή της είχε δώσει το μικρόβιο της ανεξαρτησίας, του ταξιδιού και της εξερεύνησης –γι' αυτό το λόγο, ίσως, η μαμά σπούδασε αρχαιολόγος– αλλά όταν γνώρισε τον πατέρα στο δεύτερο έτος της σχολής, όπου σπούδαζε κι αυτός αρχαιολόγος, τον ερωτεύτηκε κεραυνοβόλα. Άλλαξε ριζικά η ζωή της, έλεγε. Έτσι αποφάσισαν να παντρευτούν αμέσως.

Νομίζω πως η μαμά άφησε πολλά όνειρα απραγματοποίητα.

Το ταξίδι της οικογένειας στο νησί ήταν ένα από αυτά τα όνειρα, που σιγά-σιγά άρχισαν να παίρνουν σάρκα κι οστά.

Στο σπίτι επικρατούσε ένας πανικός, βαλίτσες παντού και μια ακαταστασία, αλλά η μητέρα-από μηχανής Θεός μέσα σε μια ώρα είχε τακτοποιήσει τα πάντα. Τα

δωμάτια, τα ρούχα, τις βαλίτσες. Ήταν ένας σίφουνας αθόρυβος. Στο πι και φι τα έβαλε όλα σε τάξη. Και έκλεισε και τον γενικό.

Θα λείπαμε για δεκαπέντε μέρες.

Πήραμε το πλοίο στον Πειραιά, ήταν ένα όμορφο ταξίδι. Ο ήλιος ήταν τόσο ζεστός. Το καλοκαίρι μύριζε παντού. Η θάλασσα είχε ντυθεί με την ανοιξιιάτικη φορεσιά της, ένα απαλό σιελ. Ήταν όλα τόσο ωραία, παίζαμε και κρυβόμασταν πότε στο πάνω κατάστρωμα, πότε στο κάτω κατάστρωμα.

Το πλοίο άρχισε να λιγοστεύει ταχύτητα, φτάναμε στο λιμάνι, το Διακόφτι.

Αντίκρισα για πρώτη φορά τα Κύθηρα, το νησί που τόσα μας είχε πει η μητέρα γι' αυτό. Ήταν τόσο όμορφο. Σαν ζωγραφιά σ' ένα τεράστιο καμβά.

Από το αυτοκίνητο διακρίναμε τόσα πολλά χωριά, σε κάθε βουνοπλαγιά, σε κάθε ρεματιά, μικρά λευκά σπίτια ξεπετιόντουσαν σαν μπουμπούκια ενός εκατόφυλλου τριαντάφυλλου.

«Σε λίγο θα φτάσουμε στα Κύθηρα, ή αλλιώς Τσιρίγο, όπως το λένε οι ντόπιοι», είπε η μητέρα. «Θα γνωρίσετε τη θεία Άννα». Αυτή μεγάλωσε τη μητέρα, όταν πέθαναν οι γονείς της σ' ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα.

Ήταν η πρώτη φορά που θα γνωρίζαμε τη θεία της μητέρας. Αλλά κι εμένα και τον αδερφό μου λίγο μας ένοιαζε για τους συγγενείς, νιώθαμε ήδη μαγεμένοι από το τοπίο των Κυθήρων.

«Αλέξη, Νάσο», μάταια φώναζε η μητέρα. Είχαμε κιόλας ξεχυθεί στους κάμπους, στη φύση, θέλαμε να τη μυρίσουμε, να την αγγίξουμε, να δούμε τα λιβάδια με τις παπαρούνες και τρέχαμε προς τη μαγευτική παραλία που απλωνόταν μπροστά μας.

«Άσε τα αγόρια, Μαρίνα, δε θα χαθούν. Άλλωστε οι διακοπές ξεκίνησαν για όλους!» είπε ο πατέρας.

Οι μέρες στο νησί περνούσαν υπέροχα, κάναμε και δυο φίλους, τον Σωτήρη και τον Νικόλα. Και οι τέσσερις περνούσαμε υπέροχα και μέναμε στη θάλασσα έως αργά το βράδυ, να παίζουμε μέχρι που σουρούπωνε και ο ήλιος κρυβόταν στα γαλάζια νερά της θάλασσας και μόνο τότε χωριζόμασταν. Επιστροφή στο σπίτι.

Ήταν ένας παράδεισος τα Κύθηρα. Ο Νάσος κι εγώ είχαμε κιόλας αποφασίσει να μη φύγουμε ποτέ από εκεί. Το αποφασίσαμε με τον αδερφό μου, δηλαδή, στους γονείς δεν είχαμε πει τίποτε ακόμη. Αλλά στο νησί, νιώθαμε... Νιώθαμε κάτι που το είχαμε μέσα μας αλλά το είχαμε χάσει μέσα στα τείχη της τσιμεντένιας πόλης. Γίναμε παιδιά πάλι. Ξενοιασιά. Παίζαμε και ποδόσφαιρο και δεν ανησυχούσαμε για την μπάλα ή εάν μας χτυπήσει κάνα αυτοκίνητο.

Μέναμε ώρες έξω από το σπίτι, χωρίς να κινδυνεύουμε. Κάναμε ποδηλατοδρομίες και γυρνούσαμε σε όλα τα χωριά, με τους δυο φίλους μας.

Είχαμε πάει σε όλες τις σπηλιές ψάχνοντας για θησαυρούς. Επιπλέον είχαμε ανακαλύψει διακόσια διαφορετικά μέρη για να θαυμάζουμε το ηλιοβασίλεμα.

Το Πάσχα ήταν υπέροχο.

Ήμασταν κιόλας στη Μεγάλη Βδομάδα. Ο πατέρας ήταν πιο ευδιάθετος και μερικά απογεύματα έπαιζε μαζί μας ντόμινο, ξερή και μονόπολη. Η μητέρα μας έκανε παρέα, και έπειτα ερχόταν η θεία Άννα. Αφού έπαιρνε τη «Σύνοψη» και ένα μικρό καρεκλάκι, έπαιρναν το αυτοκίνητο και ανηφόριζαν το δρομάκι για την εκκλησιά, την Παναγιά τη Μυρτιδιώτισσα.

Η μητέρα μας είχε πει μια πολύ όμορφη ιστορία για αυτή την εκκλησιά και την εικόνα της Παναγιάς της Μυρτιδιώτισσας, που την είχε βρει ένας βοσκός.

Το Πάσχα για μένα δεν ήταν παρά άλλη μια αργία. Δεκαπέντε μέρες χωρίς σχολείο και διάβασμα. Φυσικά η μητέρα κι ο πατέρας μάς είχαν εξηγήσει το νόημα και τη βαθύτερη σημασία αυτής της χριστιανικής γιορτής.

Εκείνο όμως που με έκανε να νιώσω βαθιά στην καρδιά μου αυτό το Πάσχα και να κρατήσω την ανάμνηση από τις διακοπές στα Κύθηρα, ήταν η πρόταση που μας έκανε ο Σωτήρης κι όχι μόνο...

Βρισκόμασταν κάθε μέρα στην πλατεία και από εκεί με τα ποδήλατα τρέχαμε στην παραλία, αλλά και σε όλα τα γύρω χωριά. Πριν χωρίσουμε εκείνο το βράδυ, ο Σωτήρης μάς ανακοίνωσε ότι δε θα μπορούσε να έρθει την επόμενη. Θα ξημέρωνε Μεγάλη Πέμπτη.

«Δεν θα μπορέσω αύριο, παιδιά, θα πρέπει να πάω να βοηθήσω στην εκκλησιά τον πατέρα Μιχαήλ.» Αλλά έξυσε το κεφάλι του, σκέφτηκε και ύστερα μας είπε: «Γιατί δεν έρχεστε κι εσείς να με βοηθήσετε;»

«Μα τι ακριβώς πρέπει να κάνουμε;» τον ρώτησα.

«Απλά πράγματα, ό,τι κάνει ένα παπαδοπαιδί.»

«Μα εμείς...» Και οι δυο κοκκινίσαμε. Είχαμε βέβαια όλη την κατήχηση από το σπίτι. Όμως, τι κάνει ακριβώς ένα παπαδοπαιδί, δεν το ξέραμε. «Μα δεν έχουμε ιδέα», του απαντήσαμε με μια φωνή. «Εξακολουθείς να πιστεύεις ότι μπορούμε να βοηθήσουμε; Άλλωστε δεν είμαστε καν από το νησί.»

«Δεν πειράζει. Ο πατήρ Μιχαήλ θα χαρεί. Υπάρχει δουλειά για όλους», είπε ο Σωτήρης. «Θα σας περιμένουμε κατά τις εφτά στην πλατεία. Εντάξει;»

Κοιταχτήκαμε και οι δύο μας στα μάτια. «Εντάξει», γνέψαμε με το κεφάλι.

Έτσι και έγινε. Μεγάλη Πέμπτη, ώρα εφτά το απόγευμα. Ντυθήκαμε με τα καλά μας. Δεν πήραμε τα ποδήλατα. Η μητέρα μας πήγε με το αυτοκίνητο και τους τέσσερις στην εκκλησιά, στην Παναγιά τη Μυρτιδιώτισσα. Έφυγε αμέσως, να πάει να πάρει τον πατέρα και τη θεία Άννα.

Ο Σωτήρης προχώρησε μπροστά, άλλωστε ήταν αυτός που ήξερε τι έπρεπε να γίνει. Τον ακολουθήσαμε σιωπηλά. Μπήκαμε στην εκκλησιά, μια μυρωδιά από λιβάνι μας συνεπήρε.

«Καλώς τα παιδιά.» Ο πατήρ Μιχαήλ, αγγελική μορφή. Μας καλωσόρισε με μια ευλογία. «Σήμερα ο Κύριός μας “σταυρώθηκε επί ξύλου”, είναι μια μέρα πένθους. Πρέπει να ετοιμάσουμε την εκκλησιά μας.»

Ο Σωτήρης έκλεισε τις πόρτες της εκκλησίας, τον ακολουθήσαμε και οι τρεις. Αρχίσαμε να κρεμάμε στους παλιούς πολυελαίους και στα πολυκάντηλα μαύρες και βιολετί κορδέλες, δέσαμε τα χέρια των αγγέλων με μαβιές ταινίες και είχαμε καρφώσει στα κεριά παντού στρογγυλές «κονκάρδες» με ασπρόμαυρες κορδέλες.

Στη μέση της εκκλησίας, βάλαμε μια μεγάλη πέτρα σαν βάση για το Σταυρό. Με αρχηγό τον Σωτήρη και τις συμβουλές του πατρός Μιχαήλ τελειώσαμε σχετικά γρήγορα την πένθιμη διακόσμηση.

Έτρεφα μεγάλο θαυμασμό για το Σωτήρη. Ήταν πιο μεγάλος από εμάς, αλλά μας προστάτευε και μας έκανε να νιώσουμε ότι ανήκουμε στο νησί. Εκείνο λοιπόν το απόγευμα ετοιμάσαμε την εκκλησία για τα «Δώδεκα Ευαγγέλια». Είχε πια έρθει η ώρα.

Ανοιζαμε τις πόρτες.

Η ώρα ήταν οκτώ. Ο κόσμος γέμιζε την εκκλησία. Οι επίτροποι προσπαθούσαν να βάλουν μια τάξη. Στα δεξιά οι άντρες, στα αριστερά οι γυναίκες και ο γυναικωνίτης, «πήχτρα» κι αυτός. Εμείς, τα «παπαδοπαίδια» τρέχαμε να προλάβουμε και τις επιπλέον δουλειές. Είχαμε να παραλάβουμε τα κεριά και τα «τάματα» που έφερναν οι ενορίτες για τον Σταυρό –λουλούδια, στεφάνια, γλάστρες– έπρεπε να σβήνουμε και τα κεριά στα μανουάλια, να φέρνουμε και καρέκλες στους γέροντες και σε ηλικιωμένες κυρίες, που δεν έβρισκαν πουθενά να κάτσουν.

Ο πατήρ Μιχαήλ μας βοηθούσε κι αυτός, έδινε τις εντολές στο Σωτήρη κι αμέσως αυτός μας έδινε το σήμα:

«Φέρτε κι άλλες καρέκλες από τον καφενέ του κυρ-Λουκά.»

«Λείπουν κεριά, πρέπει να γεμίσουμε το παγκάρι.»

Κι όλο τρέχαμε από εδώ κι από εκεί. Ήμουν χαρούμενος όμως, γιατί και οι δικοί μου έκατσαν και οι γονείς του Σωτήρη και του Νικόλα ακόμη και κάποιοι φίλοι που ήρθαν σχετικά αργά.

Περιποιηθήκαμε και τις μητέρες των γειτονισσών μας, της Αγγελικής και της Μάρθας.

Νομίζω ότι ήταν η άνοιξη, λίγο το τρέξιμο από τη δουλειά στην εκκλησία, η ψυχή μου, όμως, είχε σίγουρα μια ρομαντική και ιπποτική διάθεση, καθώς η Αγγελική μου χαμογέλασε και μου ψιθύρισε ένα «ευχαριστώ»... Κοκκίνισα ολόκληρος.

Όλοι κρατούσαμε τις «Συνόψεις» μας και με ένα κεριό στο χέρι ψέλναμε, καθώς ο παπάς διάβαζε ένα-ένα τα Ευαγγέλια. Τα Ευαγγέλια των Παθών τα είχα ξανακούσει κι άλλες φορές στην Αθήνα. Ποτέ όμως δεν τα είχα νιώσει όπως εδώ στο νησί, στα Κύθηρα.

Ο πατήρ Μιχαήλ είχε μια φωνή που σε καθήλωνε. Είχε αυστηρή εμφάνιση με το μαύρο ράσο του, πένθιμο κι αυτό, έβγαινε κάθε τόσο στην Ωραία Πύλη και πάνω στο μαυροντυμένο αναλόγιο διάβαζε αφηγηματικά τα κείμενα των Ευαγγελίων: «Απεκρίθη ο Πιλάτος: – Μή τι εγώ Ιουδαίος ειμί; Το έθνος σου και οι Αρχιερείς παρέδωκάν σε εμοί, τι εποίησας;...» Ο κόσμος παρακολουθούσε σχεδόν αποσβολωμένος «τη δίκη», φανερά συγκινημένος. Θαρρούσε κανείς πως γινόταν πάλι, εδώ μπροστά σε όλους, για δεύτερη φορά. Κανένας θόρυβος δεν ακουγόταν, μόνο το «Κύριε ελέησον» από μερικές γερόντισσες. Όταν ο πατήρ Μιχαήλ έφτανε στο τέλος σήκωνε τη φωνή του, έτσι δήλωνε το τέλος του Ευαγγελίου κι έλεγαν τις τελευταίες λέξεις ψάλλοντας. Και οι ψάλτες αντιφωνούσαν κι έψελναν κι αυτοί:

«Δόξα τη μακροθυμία Σου, Κύριε, δόξα Σου».

Η Μεγάλη Πέμπτη έχει μια ιδιαίτερη θέση στις καρδιές των Χριστιανών και στην μεγάλη εκκλησία της Παναγιάς της Μυρτιδιώτισσας, ένιωθα κι εγώ μια κατάνυξη.

Ένα αίσθημα θλίψης και συγκίνησης με είχε καταβάλει. Το ψάλσιμο του «Σήμερον κρεμάται». Μεγαλόπρεπη και κατανυκτική σκηνή. Ο πατήρ Μιχαήλ έβγαινε με τον Εσταυρωμένο στα χέρια του στην Ωραία Πύλη, κι εκεί στεκόταν ακίνητος, αμίλητος σεμνός...

Είχαμε σβήσει όλα τα φώτα της εκκλησίας, τους μεγάλους πολυελαίους, απέμειναν αναμμένα τα κεριά των πιστών και τα κεριά της Αγίας Τράπεζας. Σιγή απλώθηκε παντού. Μια γνωστή φυσιογνωμία στεκόταν στη θέση του αριστερού ψάλτη. Ήταν ο Σωτήρης. Τριγυρισμένος από τους υπόλοιπους ψάλτες, άρχιζε να ψέλνει τους πρώτους στίχους, συγκροτημένος αλλά και με μια φωνή αγγελική, το «Σήμερον κρεμάται». Ο τρόπος που ο Σωτήρης έψαλλε έκανε τον κόσμο να συγκινηθεί, η Μάρθα δάκρυσε κιόλας. Ήταν ένας μελωδικός θρήνος. Κράτησε για δέκα λεπτά. Οι λέξεις του Πάθους, κατανοητές, με μαεστρία, δεξιοτέχνης ο Σωτήρης. Έψαλλε... Έψαλλε και το κοινό τον άκουγε συνεπαρμένο.

Η μητέρα του, η Ευθαλία, είχε δακρύσει, και σίγουρα ήταν δάκρυα χαράς. Μόλις τελείωσε ο ύμνος, ο αριστερός ψάλτης έλεγε τα λόγια του και πάλι «Δόξα τη μακροθυμία Σου, Κύριε δόξα Σου».

Ανάψαμε τα φώτα της εκκλησίας, βάλουμε κι άλλα κάρβουνα και λιβάνι στο θυμιατό, το κοινό ήταν ακόμη ζαλισμένο κι εγώ ποτέ δεν είχα νιώσει τόσο περήφανος για ένα φίλο, όσο ένιωθα για το Σωτήρη. Ο πατήρ Μιχαήλ ξεκίνησε με το Σταυρό να τον τοποθετήσει στη βάση που είχαμε στήσει πιο πριν. Ο κόσμος σχημάτισε μια μεγάλη «ουρά» για το προσκύνημα.

Η ακολουθία κράτησε έως τις έντεκα και μισή τη νύχτα. Δεν ένιωθα κούραση κι ας τρέχαμε πάνω κάτω καθ' όλη τη λειτουργία. Ο κόσμος προσκυνούσε τον Εσταυρωμένο κι έφευγε. Κάποιες γερόντισσες είχαν μείνει κι είχαν στα χέρια τους κλωστές και καθώς άκουγαν ένα-ένα τα Ευαγγέλια, έδεναν κι από ένα κόμπο σε αυτές. Έθιμο από το Αργοστόλι, το είχαν φέρει γυναίκες που παντρευτήκαν στο νησί. Μαζί με τα προικιά τους έφεραν και τα ήθη και τα έθιμα τους. Ήταν, λέει καλό να κρατήσουν στο σπίτι τους αυτή τη «δωδεκάκομπη κλωστή», να την κρεμάσουν

στα εικονίσματα για όλο το χρόνο ή να τη βάλουν στο λαιμό των παιδιών για φυλαχτό.

Το τελευταίο Ευαγγέλιο ο πατήρ Μιχαήλ το είπε ολόκληρο ψάλλοντας. Με την καθαρή κρυστάλλινη φωνή του, και υψώνοντάς την στις τελευταίες φράσεις, έδινε το σήμα του τέλους. Ο κόσμος σηκωνόταν από τα καθίσματα, μάζευαν τα πράγματα τους κι ετοιμάζονταν να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Πολλοί από αυτούς πήγαν να χαιρετήσουν το Σωτήρη κι έδιναν συγχαρητήρια και μπράβο στους γονείς του. Παρ' όλη την πένθιμη ατμόσφαιρα της Μεγάλης Πέμπτης, θα είναι η πιο όμορφη ανάμνηση για μένα από τις διακοπές του Πάσχα, ολόκληρης της οικογένειας στα Κύθηρα.

Το παραμύθι “Πάσχα στα Κύθηρα” παρουσιάζεται στη Λόγω Γραφής σε πρώτη δημοσίευση.

Λίγα λόγια για τη συγγραφέα:

Η Εύα Πετροπούλου-Λιανού γεννήθηκε στο Ξυλόκαστρο όπου και ολοκλήρωσε τις βασικές σπουδές της. Αγαπούσε τη δημοσιογραφία από μικρή, οπότε αποφασίζει να κάνει επάγγελμα τη μεγάλη της αγάπη και παρακολουθεί μαθήματα δημοσιογραφίας στη σχολή του ANTI1. Τελειώνοντας τις σπουδές της, κάνει την πρακτική της ως ελεύθερη ρεπόρτερ σε διάφορες δημοσιογραφικές εκπομπές. Το 1994 φεύγει για τη Γαλλία όπου εργάζεται ως δημοσιογράφος στη γαλλική εφημερίδα «Le LIBRE JOURNAL». Η αγάπη για την Ελλάδα όμως την κερδίζει. Επιστρέφει στην ηλιόλουστη πατρίδα κι από το 2002 ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Τον Μάιο του 2011 θα εκδοθεί το τρίτο βιβλίο της, «Η Ζεραλντίν και το Ξωτικό της Λίμνης», από τις εκδόσεις Έναστρον. Μάλιστα, το έργο αυτό ανέβηκε με μεγάλη επιτυχία στην παιδική σκηνή «Ηλιότεχνο» (Ιανουάριος 2012), σε σκηνοθεσία του Θ. Βουρνά. Ακολούθησαν κι άλλες παραστάσεις σε σχολεία και πολιτιστικούς χώρους. Στη συνέχεια, θα εκδώσει ebooks «Εγώ κι ο άλλος μου εαυτός, η Σκιά μου» εκδόσεις Σαΐτα, «Η Ζεραλντίν και ο ξωτικό της λίμνης » στα ιταλικά καθώς και «Η κόρη της Σελήνης» (εκδόσεις Αναζητήσεις), σε 2 γλώσσες αγγλικά και ελληνικά στην amazon.com κι άλλα πολλά. Η Κόρη της Σελήνης , έχει ήδη κυκλοφορήσει απο τις εκδόσεις Οσελότος 2009 και 2010 και πήρε τις καλύτερες κριτικές για την εικονογράφηση και το στυλ γραφής της συγγραφέως. Είναι μέλος της Εταιρίας Γραμμάτων και Τεχνών Πειραιά , των Κορινθίων Συγγραφέων Επίσης του οργανισμού Alia Mundi, Σερβία,της ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ Ελλάδας. Πρέσβειρα Ειρήνης του οργανισμού IFCH Morocco για την Ελλάδα. Αντιπροσωπεύει την Literary Union Usa.

Συνητεύξεις και παραμύθια της φιλοξενούνται σε ηλεκτρονικές εφημερίδες της Ελλάδας και της Κύπρου. Πρόσφατα η έγκριτη εγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση της αφιέρωσε ένα δισέλιδο, για την προσφορά της στην παιδική λογοτεχνία [τόμος 27 σελ 300]. Τα βιβλία της έχουν εγκριθεί από το Υπουργείο Παιδείας Κύπρου.

Επικοινωνία

EVA PETROPOULOU LIANOY WRITER

evierara@yahoo.fr

Ευχαριστώ θερμά

Εύα Πετροπούλου Λιανού

Συγγραφείας παιδικής λογοτεχνίας

Εβα Πετροπούλου-Λιανού родилась в Ксилокастро, Греция. Изначально она любила журналистику и в 1994 году работала журналистом во французской газете «Le Libre Journal», но ее любовь к родине победила, и она вернулась в Грецию в 2002 году.

Она публиковала книги и электронные книги: «Я и другое я, моя тень», издательство «Сайта», «Джеральдин и озерный эльф» на английском и французском языках, а также «Дочь Луны» в 4-м издании на греческом и английском языках, публикации «Oselotos». Ее работы были включены в Греческую энциклопедию Харис Пацис, стр. 300. Ее книги были одобрены Министерством образования и культуры Кипра для библиотеки студентов и преподавателей. Ее новые книги «Сказочная Амазонка Миртия», посвященная Мирто [девушке, ставшей инвалидом в результате насильственного

нападения], и «Лефкадиос Херн, Мифы и Истории Дальнего Востока», иллюстрированные художницей Диной Анастасиаду в технике Суми-э, вышли в свет в 2019 году.

Ева является членом «Ассоциации Alia Mundi Serbia», «Международного общества писателей и художников Греции» и "Общества литературы и искусства Пирей".

